

**UCHWAŁA NR LVIII.404.2024
RADY GMINY ŁAGÓW**

z dnia 25 marca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w gminie Łagów na lata 2024–2030.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15, art. 40 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) w związku z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) oraz w związku z Uchwałą Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (Dz. U. 2023 r. poz. 1232) **Rada Gminy Łagów uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w gminie Łagów na lata 2024-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała NR XX.163.2020 Rady Gminy Łagów z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie przejścia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2024 - 2030.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łagów

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Prezwodniczący Rady Gminy

Mariusz Stanisław Klebicko

Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy Domowej
oraz Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej
w Gminie Łagów
na lata 2024-2030

I. WSTĘP

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Łagów powstał w oparciu o diagnozę środowiska przedstawioną w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Łagów na lata 2022-2032 oraz o dane statystyczne zebrane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie i Gminny Zespół Interdyscyplinarny. Założenia programu są zgodne z misją samorządu lokalnego w zakresie rozwiązywania problemów społecznych oraz wpisują się w cele strategiczne i operacyjne w/w strategii.

Głównym celem niniejszego Programu jest zmieszenie skali występowania zjawiska przemocy domowej oraz zintensyfikowanie skuteczności gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cele szczegółowe oraz zadania Programu mają charakter:

- profilaktyczny - promowanie, propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy,
- edukacyjny - upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym brak akceptacji dla przemocy,
- pomocowy- specjalistyczne poradnictwo, działania terapeutyczne, korekcyjno- edukacyjne, informowanie o możliwościach i miejscach uzyskania pomocy,
- wspierający - wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji, rozwój instytucjonalny, współpraca i wymiana doświadczeń.

Program określa działania ukierunkowane na ochronę osób doznających przemocy domowej oraz korygowanie agresywnych zachowań osób stosujących przemoc domową.

II. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

System przeciwdziałania przemocy domowej w polskim prawodawstwie opiera się na następujących uregulowaniach prawnych, do których należą w szczególności:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021r. poz. 1249 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023r. poz. 901 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023r. poz. 2151);
4. Ustawa z dnia 24 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 2809);
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (t. j. Dz. U. z 2022r. poz. 1375 z późn. zm.);
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny wykonawczy (t. j. Dz. U z 2023r. poz. 127 z późn. zm.);
7. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t. j. Dz. U. z 2023r. poz. 171 z późn. zm.);
8. Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001r. o Żandarmerii Wojskowej i Wojskowych Organach Pozarządowych (t. j. Dz. U. z 2023r., poz. 1266 z późn. zm.);
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023r. poz. 1939);
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska karta" (Dz. U. z 2023r.poz. 1870);
11. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (DZ. U. z 2023 r. poz. 1232).

III. PRZEMOC DOMOWA - DEFINICJA I JEJ RODZAJE

Przemoc jest zjawiskiem występującym w naszym społeczeństwie i dotyka rodzin o różnym statusie społecznym. Może być za równo skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Bez wątpienia należy ją zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie.

Przemoc jest często problemem ukrytym. Skutki przemocy u dorosłych osób oraz dzieci są wielowymiarowe, często na całe życie, począwszy od zespołu stresu pourazowego, poprzez choroby psychosomatyczne i psychiczne, nerwice lękowo- depresyjne, po różnego rodzaju zaburzenia zachowania, a także uzależnienia.

W polskim porządku prawnym przemoc domowa to zgodnie z *art. 2 ust.2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej* jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące i tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub uniemożliwiające tej osobie podjęcie pracy i uzyskanie samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub dręczenia, w tym podejmowane także za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Istotą przemocy jest uzyskanie władzy i kontroli. Osoby stosujące przemoc dążą do zbudowania przewagi sił i władzy, aby pozbawić osobę doświadczającą przemocy możliwości samostanowienia i obrony swoich praw.

Przemoc zawsze ma charakter nieprzypadkowy i świadomy. Przemoc domowa charakteryzuje się tym że jest:

- **intencjonalna**- przemoc jest zamierzonym działaniem członka rodziny i ma na celu kontrolowanie i podporządkowywanie osoby doznającej przemocy.
- **siły są nierównomierne**- w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doznająca przemocy jest słabsza, osoba stosujący przemoc jest silniejszy.
- **narusza prawa i dobra osobiste**- sprawca wykorzystuje przewagę sił i narusza podstawowe prawa osoby doznającej przemocy domowej.
- Powoduje cierpienie i ból- osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że osoba doznająca przemocy domowej ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy domowej, gdzie poszczególne formy najczęściej występują w połączeniu z innymi

- **przemoc fizyczna** - najbardziej widoczna i najtrudniejsza do ukrycia. Przybiera wiele różnych form począwszy od szturchania, bicia, popychania, ciągnięcia za włosy, uszy, duszenia, policzkowania, kopania, potrząsania, aż po zachowania powodujące ostre urazy fizyczne wymagające hospitalizacji tj. przypalanie, olewanie wrzątkiem lub substancjami chemicznymi, czy też użycie broni palnej. Niesienie za sobą wielu obrażeń ciała. To właśnie jej drastyczne przykłady są pokazywane przez media.

- **przemoc psychiczna**- najtrudniejsza do udowodnienia, często zaczyna się niepostrzeżenie od ignorowania potrzeb drugiej strony, krytykowania poglądów, zazdrości, ograniczania kontaktów z bliskimi

po oskarżanie, poniżanie, wyśmiewanie, upokarzanie, szantażowanie i groźby. Jej celem jest pozbawienie osoby doznającej przemocy zaufania do swoich kompetencji i siebie w różnych obszarach życia. Przemoc psychiczna może występować bez udziału przemocy fizycznej.

➤ **przemoc seksualna**- przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych, zmuszanie do nieakceptowanych przez partnera praktyk i zachowań seksualnych (od sytuacji zmuszania do oglądania pornografii po gwałt).

➤ **przemoc ekonomiczna/materialna**- polega na całkowitym uzależnieniu finansowym osoby doznającej przemocy od partnera, które ma na celu uzyskanie kontroli nad osobą doznającą przemocy poprzez odmawianie lub ograniczanie dostępu od wspólnych środków finansowych, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie lub ograniczanie pojęcia pracy zarobkowej, przymuszanie wbrew woli do zaciągania kredytów lub pożyczek. Osoby, które podały ofiarą przemocy ekonomicznej są bardziej podatne na przemoc innego rodzaju.

➤ **Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej (cyberprzemoc)** - zachowania, które za pomocą środków komunikacji elektronicznej prowadzą do prześladowania, nękania, zastraszania, kontrolowania, poniżania, wyzywania osoby doznającej przemocy. Przykładami cyberprzemocy mogą być obraźliwe, ośmieszające wiadomości tekstowe (sms, e- mail), czy też kompromitujące informacje, zdjęcia, filmy, komentarze na portalach społecznościowych.

➤ **Zaniedbanie** - jest to nieustanne niezaspakajanie podstawowych potrzeb biologicznych i innych w stosunku do dzieci, osób starszych i chorych, m.in. pozostawianie bez opieki osób, które nie są w stanie w sposób samodzielny zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych (np. jedzenia, przyjmowania leków, mycie).

Sytuację przemocy w rodzinie często opisuje się także w innych kategoriach nazywanych przemocą "**gorącą**" lub "**chłodną**".

Przemoc gorąca to gwałtowne wybuchy tłumionych uczuć złości, frustracji, wściekłości, powodujące agresywne zachowania wobec najbliższych.

Przemoc chłodna przyjmuje najczęściej postać bardzo rygorystycznego stylu wychowania czy też autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny. Stosujący przemoc domową przekonany o słuszności swoich czynów, zawsze znajduje dla nich usprawiedliwienie.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Dlatego przeciwdziałanie jej wymaga podejścia interdyscyplinarnego.

Z punktu widzenia prawa przemoc uznawana jest za przestępstwo, co zobowiązuje służby policyjne i wymiar sprawiedliwości do interweniowania, podejmowania działań na rzecz ochrony osób doznających przemocy domowej, ścigania i karania osób stosującej przemoc. Aspekt psychologiczny zwraca uwagę na mechanizmy przemocy, relację między osobą doznającą przemocy i stosującą przemoc, odczuwanie przez doświadczających skutki przemocy, a także na możliwości wyjścia z przemocy. Spojrzenie od strony moralnej odwołuje się do wartości, takich jak poszanowanie życie ludzkiego, zdrowia i godności ludzkiej. Zaś za punkt widzenia społecznego, zwracają uwagę na funkcjonujące mity i stereotypy usprawiedliwiające zachowania przemocowe.

W bezpośrednim kontakcie z osobami doznającymi przemocy czy stosującymi przemoc domową ważne jest rozumienie przemocy na każdej płaszczyźnie. Każda osoba podejmująca się pracy z pokrzywdzonymi czy stosującymi przemoc powinna robić to zgodnie ze swoim przygotowaniem zawodowym i możliwościami instytucji, jaką reprezentuje, a także mieć świadomość granicy swoich kompetencji.

Przemoc według Światowej Organizacji Zdrowia to celowe użycie siły fizycznej, zagrażające lub rzeczywiste przeciwko sobie, komuś innemu lub przeciwko grupie lub społeczności, co powoduje lub jest prawdopodobne, że spowoduje zranienie, fizyczne uszkodzenie, śmierć, ból psychologiczny, zaburzenia w rozwoju lub depryzację. Przemoc ma różne oblicza i dzieli się na różne kategorie.

W zależności od adresata wyróżnia się :

➤ **przemoc skierowaną do siebie samego** (autoagresja) - zachowania samobójcze, usiłowanie samobójstwa i samobójstwo dokonane, samouszkodzenia.

➤ **przemoc interpersonalną** w tym przemoc domową; najczęściej ma miejsce w domu rodzinnym; stosowana wobec dziecka , partnera (żony, męża, konkubenta, konkubiny) lub osób starszych, i/lub niepełnosprawnych, przemoc wobec osoby niespokrewnionych, często nieznanym, najczęściej ma miejsce poza domem, należą tu przypadkowe akty przemocy, gwałty lub przemoc seksualna wobec obcych, przemoc w szkołach, miejscach pracy (mobbing), więzieniach, placówkach opiekuńczych, młodzieżowe akty przemocy.

➤ **przemoc grupową**, która polega na instrumentalnym użyciu przemocy przez ludzi, którzy identyfikują się jako członkowie pewnej grupy przeciwko innej grupie w celu osiągnięcia celów ekonomicznych, politycznych lub społecznych. Należą tu: ludobójstwa, represje i naruszenia praw człowieka, terroryzm, przestępczość zorganizowana, konflikty zbrojne (wewnątrz państwa, między państwami).

IV. ZADANIA GMINY W PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY W RODZINIE

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. w tym:

➤ opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,

➤ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,

➤ zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,

➤ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Natomiast art. 9 b ust.2 pkt. 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej stanowi, że do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy m.in. opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Konieczność podejmowania działań zapobiegających przemocy domowej wynika również z zapisów ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901) oraz ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023r., poz. 803).

Program skierowany jest do:

- ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą;
- osób doznających przemocy domowej;
- osób stosującej przemoc domową;
- świadków przemocy domowej;
- służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Bardzo istotną rolę w realizacji tych zadań odgrywa współpraca różnych służb, instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz rozwiązywania problemów przemocy domowej. Pozwala to na udzielenie rodzinom kompleksowej i skutecznej pomocy uwzględniającej aspekty życia osób krzywdzonych, jak i osób stosujących przemoc. Zwiększa to w ten sposób efektywność prowadzonych działań pomocowych i świadomość społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej.

V. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE ŁAGÓW

Gmina Łagów - siedzibą gminy jest wieś Łagów, która pełni funkcję administracyjną, przemysłową oraz usługową. Wieś o charakterze miejskim w Polsce położona w województwie lubuskim, w powiecie świebodzińskim, w gminie Łagów, na północ od drogi krajowej nr 92, na terenie Łagowsko- Sulęcińskiego Parku Krajobrazowego. Gmina zajmuje powierzchnię 199,19 km² i graniczy z gminami: od północy - Sulęcín, od zachodu- Torzym, od wschodu- Lubrza, od południa- Bytnica i Skąpe. Gmina Łagów składa się z 12 sołectw oraz 8 osad i przysiółków. Gmina według stanu na dzień 31 grudnia 2023r. zamieszkuje 4800 osób. Gmina jest słabo zaludniona, a struktura zaludnienia według płci od lat nie ulega większym zmianom. Gmina Łagów nie posiada dobrze rozwiniętej infrastruktury szkolnej. Na terenie gminy funkcjonują dwie szkoły podstawowe, w tym dwa oddziały przedszkolne i jedno przedszkole. Brakuje szkół ponadpodstawowych oraz miejsc opieki nad dziećmi do lat trzech. Miejscowość Łagów jest lokalnym centrum edukacji, kultury i sportu. W okresie letnim stanowi centrum kulturalnych imprez organizowanych dla mieszkańców gminy i turystów. Gmina posiada sprawnie działający system pomocy społecznej w tym szereg programów działających na rzecz rodzin i osób zagrożonych bądź wykluczonych społecznie, bezdomnych, osób niepełnosprawnych, osób starszych. Na terenie gminy brakuje placówek wsparcia dziennego, instytucji wspierających działania Ośrodka Pomocy Społecznej. Mieszkańcy korzystają z poradnictwa specjalistycznego poza terenem gminy.

W celu określenia zadań "Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030" dokonano diagnozy społeczności lokalnej w oparciu o dane z Urzędu Gminy w Łagowie, Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie, Komendy Powiatowej Policji w Świebodzinie, Punktu Konsultacyjnego w Łagowie, Zespołu Interdyscyplinarnego w Łagowie, jak również z analizy problemów społecznych zdiagnozowanych w "Strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2022-2032". Na potrzeby niniejszego Programu zebrano dane statystyczne z przestrzeni trzech lat tj. 2020r. -2022r.

Tabela nr 1. Dane dotyczące sytuacji demograficznej i społecznej

Wyszczególnienie	2021r.	2022r.	2023r.
Liczba mieszkańców gminy Łagów	4798	4824	4800
Liczba kobiet	2361	2387	2375
Liczba mężczyzn	2437	2437	2425
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	138	115	120

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Ośrodka Pomocy Społecznej

Z analizy danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie z tabeli nr 1 wynika, że na przestrzeni ostatnich trzech lat tj. 2021r.-2023r. z pomocy społecznej korzystało w 2021r. - 138 rodzin, w 2022 r.-115 rodzi i w 2023r.-120 rodzin. Co oznacza, że w latach 2021 - 2022 zauważa się spadek w zakresie korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, jednak analiza danych za rok 2023 wskazuje nieznaczny wzrost rodzin korzystających ze wsparcia.

Najczęstszym powodem przyznania pomocy społecznej od lat jest ubóstwo. W 2021r. z tego powodu udzielono pomocy- 110 rodzinom ,w 2022r.- 89 rodzinom, 2023r.- było to 90 rodzin.

Kolejnymi powodami z tytułu, których pobierane są świadczenia była: długotrwała choroba (62 rodziny w 2021r., 38 rodzin w 2022r. i w 59 rodzin w 2023r.). Niepełnosprawność to kolejny powód udzielania pomocy. W 2021r. było to 68 rodzin, 2022r.- 61 rodzin, 2023r. - 71 rodzin. Bezrobocie : 2021r. - 49 rodzin, 2022r. - 38 rodzin, 2023r. - 33 rodziny, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego : 2021r. -24 rodzin, 2022r.- 8 rodzin i 2023r. -9 rodzin. Z powodu przemocy w 2021r. wsparcia udzielono trzem rodzinom. W 2022r. żadna z rodzin dotkniętych problemem przemocy nie korzystała z pomocy finansowej w tut. ośrodku. Natomiast w 2023r. była to 1 rodzina. Ośrodek udzielał pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholizmu i narkomanii. W 2021r. z powodu alkoholizmu pomocy udzielono 26 rodzinom, w 2022r.- 25 rodzinom i w 2023r. - 31 rodzinom. Liczba rodzin dotknięta problem uzależnienia od narkotyków była znacznie mniejsza. W latach 2021-2023 nie udzielano z tego powodu pomocy.

Tabela nr 2

Wyszczególnienie	2021r.	2022r.	2023r.
Pomoc udzielana z powodu przemocy w rodzinie	3	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS w Łagowie.

Zauważyć można , że liczba rodzin objętych wsparciem z powodu przemocy w rodzinie od kilku lat utrzymuje się na stałym poziomie, co może wiązać się ze zintensyfikowanymi działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Łagowie, który pomaga zdiagnozować ten problem (tabel nr 2).

Tabela nr 3. Powody udzielania rodzinom i osobom pomocy społecznej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie w latach 2017r. - 2019r.

Powód udzielenia pomocy społecznej	2021r.	2022r.	2023r.
Ubóstwo	110	89	90
Bezrobocie	49	38	33
Niepełnosprawność	68	61	71
Długotrwała choroba	62	38	59

Bezdomność	7	9	8
Alkoholizm	26	25	31
Narkomania	0	0	0
Przemoc w rodzinie	3	0	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	7	9	13
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	24	8	9

Źródło: opracowanie własne OPS w Łagowie.

Problemy występujące w rodzinach są często złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. W celu wnikliwego zdiagnozowania zjawiska przemocy, w tym przemocy w rodzinie wykorzystano dane Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Do najczęstszych przejawów przemocy w rodzinie na terenie gminy Łagów należą: awantury domowe, w tym awantury pod wpływem alkoholu, pobicia, poniżanie i wyzwicka, przemoc ekonomiczna w dużej mierze związana z wydawaniem pieniędzy na alkohol, zaniedbanie, przemoc seksualna. Osobami doznającymi przemocy są najczęściej współmałżonkowie, osoby starsze, niepełnosprawne.

W latach 2021 - 2023 Zespół Interdyscyplinarny działał w oparciu o Regulamin Zespołu Interdyscyplinarnego.

Grupy diagnostyczno- pomocowe prowadziły procedurę w 2021r. w 8 rodzinach, w 2022r. w 11 rodzinach, a w 2023r. w 8 rodzinach. Sprawy te dotyczyły przemocy wobec partnera (współmałżonka, konkubiny, konkubenta), żadna z prowadzonych spraw nie dotyczyła przemocy wobec dzieci. Prawie zawsze przemoc współwystępowała z nadużywaniem alkoholu.

Do najczęściej podejmowanych przez grupy diagnostyczno- pomocowe interwencji mających na celu zatrzymanie przemocy w rodzinie zaliczyć należy..:

- prace socjalną,
- kierowanie dorosłych osób doznających przemocy w rodzinie po pomoc specjalistyczną (psycholog, pedagog, terapeuta, prawnik),
- opracowywanie planu pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie i ich rodzin,
- rozmowy z osobami uwikłanymi w przemoc prowadzone przez członków grup diagnostyczno - pomocowych, rozmowy z osobami stosującymi przemoc,
- monitoring,
- rozmowy profilaktyczno- ostrzegawcze dzielnicowego z osobami stosującymi przemoc,
- zapraszanie nadużywających alkoholu osób stosujących przemoc do podjęcia współpracy z członkami Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w celu opracowanie planu pomocy, podjęcia leczenia odwykowego, wzięcia udziału w spotkaniu z terapeutą uzależnień.

- kierowanie wniosków do Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o wszczęcie procedury leczenia odwykowego,
- kierowanie osoby stosujące przemoc do udziału do udziału w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy realizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świebodzinie,
- kierowanie dzieci do Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Świebodzinie oraz współpraca z pedagogami szkolnym,

Zespół Interdyscyplinarny w 2023r. nie zwracał się do Prokuratury Rejonowej w Świebodzinie z wnioskiem o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 kodeksu karnego, jak miało to miejsce w latach ubiegłych. Ponadto 5 razy występowano do Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łagowie z wnioskiem o wszczęcie postępowania wobec osób nadużywających alkoholu i powodujących tym samym rozkład pożycia rodzinnego.

Tabela nr 4. Liczba prowadzonych procedur "Niebieskich kart".

<i>Wyszczególnianie</i>	<i>2021r.</i>	<i>2022r.</i>	<i>2023r.</i>
<i>Liczba prowadzonych procedur "Niebieskich kart"</i>	8	11	8

Mieszkańcy Gminy korzystali również z pomocy Punktu Konsultacyjnego przy Urzędzie Gminy Łagów. W roku 2023r. z pomocy Punktu skorzystało 22 osób, którym udzielono wsparcia.

Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023 realizowała dwa główne działania: prowadzenie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc oraz kierowała te osoby na rozmowę z terapeutą uzależnień.

VI. GŁÓWNE CELE PROGRAMU

Cel szczegółowy: 1

Budowanie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cele operacyjne:

1. Koordynacja działań poszczególnych instytucji działających na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą domową.
2. Koordynacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Łagów.
3. Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej w Gminie Łagów.

Kierunki działania do celu operacyjnego 1 :

1. Kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy, przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchomienie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy

domowej, współpraca służb i instytucji w zakresie pomocy rodzinom. Opracowywanie planu pomocy dla rodzin.

2. Wypracowanie procedur interwencji wobec osób doznających i osób stosujących przemoc domową oraz opracowanie strategii postępowania na terenie Gminy Łagów.

3. Kierowanie osób doznających i stosujących przemoc do specjalistów, celem udzielenia niezbędnej pomocy.

4. Stworzenie i aktualizowanie bazy danych dotyczących miejsc udzielania pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą oraz rozpowszechnianie jej wśród zaangażowanych służb i zainteresowanych osób (strona internetowa gminy Łagów).

Kierunki działania do celu operacyjnego 2 :

1. Prowadzenie spotkań edukacyjnych, prelekcji skierowanych do młodzieży szkolnej i dorosłych mieszkańców gminy.

2. Ustalenie "dnia otwartego" Zespołu Interdyscyplinarnego, który będzie udzielał wszelkich informacji zainteresowanym osobom.

3. Wprowadzenie zajęć w palcówkach wsparcia dziennego, których głównym celem będzie pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych między innymi z problemami przemocy w rodzinie. Zmiana negatywnych zachowań dzieci i tworzenie warunków do nauki własnej i pomocy w nauce, eliminowanie zaburzeń w zachowaniu, a także występującej przemocy, zrozumienie własnego zachowania oraz zachowania rodzica z problemem, znalezienie innej drogi, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień, organizowanie wycieczek.

4. Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży konkursów promujących pozytywne zachowania. Organizowanie zajęć w ramach programu profilaktyki.

Kierunki działania do celu operacyjnego 3:

1. Zbieranie i analizowanie danych dotyczących występowania aktów przemocy domowej.
2. Analiza corocznych sprawozdań z zakresu pracy Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Łagów.

Realizatorzy :

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie,
- Urząd Gminy w Łagowie,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łagowie,
- Zespół Interdyscyplinarny Gminy Łagów,
- Punkt Porad i Konsultacji przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Łagowie,
- Placówki oświatowe działające na terenie gminy Łagów,
- Komenda Powiatowa Policji w Świebodzinie,
- Lokalna służba zdrowia,
- Sąd Rejonowy w Świebodzinie,
- Organizacje pozarządowe.

Wskaźniki:

- liczba instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej,

- liczba założonych "Niebieskich kart",
- liczba konkursów realizowanych na terenie gminy,
- liczba osób, którym udzielono porad,
- liczba osób, którym udzielono wsparcia instytucjonalnego,
- liczba przeprowadzonych badań ankietowych na terenie gminy.

Cel szczegółowy: 2

Rozpowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Łagów.

Cele operacyjne:

1. Kształtowanie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej.
2. Zwiększenie wiedzy społeczności lokalnej, w tym zainteresowanych służb, na temat zjawiska przemocy w rodzinie, celem podniesienia społecznej świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy domowej.

Kierunki działania do celu operacyjnego 1:

1. Organizowanie i udział w kampaniach edukacyjnych i informacyjnych mających na celu podniesienie poziomu wiedzy oraz zwiększenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn, skutków i specyfiki zjawiska przemocy domowej.
2. Upowszechnianie i inicjowanie współpracy partnerskiej pomiędzy sektorem publicznym, społecznym oraz prywatnym na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.
3. Edukacja publiczna w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej przy współpracy ze szkołami, lokalnymi mediami, kościołami, służbą zdrowia, organizacjami społecznymi.

Kierunki działania do celu operacyjnego 2:

1. Przygotowanie i udostępnienie materiałów edukacyjno- informacyjnych poprzez prowadzenie i uaktualnianie strony internetowej z bazą danych. Publikowanie na stronie internetowej Gminy Łagów, w zakładce Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej.
2. Ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy, poprzez prowadzenie gabloty informacyjnej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Łagowie, Urzędzie Gminy Łagów.
3. Rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy domowej wśród mieszkańców gminy Łagów.
4. Rozpowszechnianie w lokalnym środowisku informacji o programach korekcyjno- edukacyjnych.
5. Szkolenie pracowników instytucji i służb w zakresie rozpoznawania i interwencji w sytuacji przemocy domowej. Zapewnienie możliwości udziału w organizowanych szkoleniach dla osób pracujących z osobami doświadczającymi przemocy domowej i stosującymi przemoc domową, nauczycieli, wychowawców, opiekunów, pedagogów, psychologów, pracowników instytucji pomocy społecznej oraz służb zdrowia, organizacji pozarządowych, przedstawicieli innych instytucji.
6. Zapewnienie poradnictwa i wsparcia dla osób udzielających pomocy.

Wskaźniki:

- liczba rozpowszechnionych plakatów, ulotek i broszur,
- liczba zorganizowanych kampanii,
- liczba osób uczestniczących w szkoleniach,
- liczba przeprowadzonych szkoleń

Realizatorzy:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie
- Urząd Gminy w Łagowie
- Zespół interdyscyplinarny Gminy Łagów,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Porad i Konsultacji przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Łagowie,
- Placówki oświatowe z terenu Gminy Łagów,
- Służba zdrowia,
- Komenda Powiatowa Policji w Świebodzinie.

Cel szczegółowy 3:

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Cele operacyjne:

1. Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym wobec osób stosujących przemoc.
2. Rozwijanie umiejętności stosowania przez rodziców metod wychowania bez przemocy.

Kierunek działań do celu operacyjnego 1:

1. Rozwój i upowszechnianie pozytywnych form spędzania wolnego czasu i sprzyjających wzmocnieniu więzi rodzinnych poprzez organizowanie festynów rodzinnych (we współpracy z sołectwami, lokalnymi placówkami oświatowymi, pełnomocnikiem Wójta Gminy Łagów ds. Profilaktyki).
2. Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych np. treningów wychowawczych dla rodziców w szczególności w rodzinach zagrożonych przemocą. Współpraca z asystentem rodziny.
3. Udzielania wszechstronnych informacji osobom stosującym przemoc domową na temat możliwości uzyskania pomocy oraz odpowiedzialności karnej za stosowanie przemocy domowej m.in. poprzez działalność Punktu Porad i Konsultacji działającego przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Łagowie.
4. Motywowanie do uczestnictwa w zajęciach korekcyjno- edukacyjnych. Udzielanie informacji na temat możliwości uczestnictwa w tych zajęciach, współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świebodzinie w tym zakresie.

Kierunek działań do celu operacyjnego 2:

1. W ramach współpracy ze szkołami oraz przedszkolami- organizacja grup psychoedukacyjnych w szczególności dla rodziców z grupy ryzyka.
2. Podnoszenie świadomości rodziców przy równoczesnym podnoszeniu ich kompetencji w radzeniu sobie z przemocą domową (treningi, szkolenia, edukacja medialna w gazetach lokalnych, kampanie społeczne).

Realizatorzy:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie,
- Asystent rodziny,
- Zespół Interdyscyplinarny Gminy Łagów,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Porad i Konsultacji przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Łagowie,
- Placówki Oświatowe,
- Komenda Powiatowa Policji w Świebodzinie,
- Sąd Rejonowy w Świebodzinie.

Cel szczegółowy : 4

Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla osób doznających przemocy domowej.

Cele operacyjne:

1. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Wypracowanie planu pomocy dla osób doznających przemocy domowej oraz propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy.

Kierunki działania do celu operacyjnego 1:

1. Udzielanie porad prawnych, rodzinnych, w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz konsultacji ds. osób niepełnosprawnych przez wykwalifikowaną kadrę Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie m.in. osobom dotkniętym przemocą domową. Wspieranie prawidłowego funkcjonowaniu rodziny i udzielanie niezbędnych informacji. Praca socjalna w środowisku osób zagrożonych.
2. Dalsze wdrażanie procedury "Niebieskich Kart".
3. Zwiększenie skuteczności i dostępności grup wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie.
4. Nawiązywanie i utrwalanie współpracy z przedstawicielami poszczególnych służb i instytucji. Organizowanie spotkań przedstawicieli poszczególnych służb mających na celu wymianę dobrych praktyk oraz informacji z zakresu pomocy ofiarom przemocy domowej.
5. Monitorowanie prowadzonych programów.

6. Rozpowszechnianie numeru telefonu dla osób doznających przemocy domowej, bądź będących świadkami przemocy domowej. Udzielanie informacji o placówkach udzielających pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej i możliwościach uzyskania wsparcia.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Budowanie skutecznych form pomocy dla osób doznających przemocy domowej poprzez pracę socjalną i diagnozę środowiska. Przekazywanie informacji poprzez lokalne media na temat możliwości stosowanie środków zabezpieczających na etapie prowadzenia postępowania mającego na celu ochronę ofiar przemocy w rodzinie.

2. Występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynu określonego w art. 2 pkt. 2 ustawy i przeciwdziałaniu przemocy domowej.

3. Monitorowanie prowadzonych działań, które pozwolą na systematyczną ocenę efektów.

Realizatorzy:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie,
- Zespół Interdyscyplinarny Gminy Łagów,
- Urząd Gminy Łagów- Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki,
- Komenda Powiatowa Policji w Świebodzinie,
- Służba zdrowia,
- Sąd Rejonowy w Świebodzinie.

Wskaźniki:

- liczba udzielonych informacji, porad i konsultacji,
- spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie,
- liczba założonych "Niebieskich kart",
- liczba i formy pomocy udzielone osobom doświadczającym przemocy domowej,
- liczba osób, którym udzielono porad,
- liczba osób, którym udzielono wsparcia instytucjonalnego,
- liczba interwencji domowych na terenie gminy.

VII. PROGNOZA ZMIAN

1. Zmniejszenie skali przemocy domowej,
2. Zwiększenie udziału osób dotkniętych przemocą domową w życiu społecznym.
3. Podniesienie jakości świadczonych usług osobom doświadczającym przemocy domowej,
4. Podniesienia jakości funkcjonowania osób dotkniętych przemocą w środowisku zamieszkania.
5. Poszerzenie wiedzy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

VIII. ADRESACI PROGRAMU

Program przeznaczony jest dla mieszkańców gminy Łagów, a w szczególności:

- rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- świadków przemocy,

- osób stosujących przemoc domową.

IX. MONITORING I EWALUACJA

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doświadczających Przemocy Domowej w Gminie Łagów na lata 2024- 2030 jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeby rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problematyką przemocy domowej. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. Oceny poszczególnych działań programu będzie dokonywał Wójt Gminy Łagów po przedłożeniu stosownego sprawozdania z realizacji programu na koniec miesiąca marca każdego roku kalendarzowego przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie.

X. FINANSOWANIE PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej finansowany będzie ze środków własnych gminy oraz środków pozyskanych z innych źródeł.

XI. REALIZATORZY PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy domowej w Gminie Łagów na lata 2024-2030 realizowany jest od 2009r.

Cele określone w Programie wynikają z przeprowadzonej analizy sytuacji diagnozy potrzeb w zakresie problematyki przemocy domowej na terenie Gminy Łagów. Sprawne funkcjonowanie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakłada koordynację i spójność działań, w tym dobry przepływ informacji między instytucjami- jednostką pomocy społecznej, ochroną zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, policją, instytucjami oświaty, organizacjami pozarządowymi i innymi zajmującymi się przemocą domową. Pełna realizacja wyznaczonych celów jest uzależniona od stopnia zaangażowania tych podmiotów w tworzenie systemu umożliwiającego rodzinne uzyskanie specjalistycznego wsparcia i niezbędnej pomocy, by sama stawała się niezależna, wydolna i zaradna. Program realizowanych będzie przez Zespół Interdyscyplinarny Gminie Łagów przy udziale Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie, Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łagowie, placówek oświatowych i placówek zdrowia, przy współudziale Komendy Powiatowej Policji w Świebodzinie, Prokuratury Rejonowej w Świebodzinie oraz Sądu Rejonowego w Świebodzinie.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

(Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Aktualnie na terenie gminy obowiązuje Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026 przyjęty Uchwałą Nr XX.163.2020 Rady Gminy Łagów z dnia 21 grudnia 2020 r.

W związku z obszerną nowelizacją ww. ustawy wprowadzoną ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023r. poz. 535), konieczne jest przyjęcie przez Radę Gminy Łagów Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Łagów na lata 2024-2030 w brzmieniu stanowiącym załączniki do niniejszej uchwały.

Program wyznacza kierunki działań podejmowanych przez Gminę na rzecz:

- osób doznających przemoc domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- mieszkańców Gminy Łagów,
- przedstawicieli instytucji zobowiązanych do działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Program zakłada łączenie ze sobą aktywności w obszarach inicjowania, rozwijania różnorodnych form pomocy dla osób doznających przemocy domowej, doskonalenie współpracy interdyscyplinarnej z tworzeniem warunków sprzyjających wzrostowi świadomości i wrażliwości społecznej, co stanowi podstawę spójnego oraz funkcjonalnego systemu oparcia społecznego dla osób doznających przemocy domowej.

W związku z powyższym przyjęcie powyższej uchwały jest zasadne.